

рольових та імітаційних ігор зосереджені навколо активізації пізнавальної діяльності.

Отже, ігрова діяльність дає змогу широко охопити всі види діяльності дитини, оскільки акумулює в собі пізнавальну, ігрову та творчу діяльність, охоплює всі аспекти життєдіяльності дітей у школі і вдома. Вважаємо, що активне впровадження ігрової діяльності у сучасних школах буде перспективним найближчим часом, що є потребою суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: підручник. Київ: Грамота, 2012. 504 с.
2. Хитяєва Л. П. Цікаві завдання з природознавства для початкової школи. Харків: «Ранок», 2008. 160 с.
3. Хом'як О.А. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів засобами інноваційних технологій навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ». *Технології організаційно-управлінської та освітньої діяльності в початкових класах Нової української школи в умовах інтеграції України до Європейського Союзу* : монографія / авт. кол. : Красовська О.О., Максимчук Н.С., Миськова Н.М. та ін. ; за заг. ред. О. О. Красовська. Рівне : видавець О. Зень. 2023. С. 287-323.

ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Чемерик І. О.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Хом'як О. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Сучасному школяреві належить стати активним учасником соціального і духовного розвитку країни, що потребуватиме від нього самостійності в процесі оволодіння новими знаннями і вміннями в школі, у закладі вищої освіти та протягом усього життя. Формування дослідницьких умінь молодших школярів – одне із найважливіших завдань сучасної освітньої практики в рамках Концепції «Нова українська школа». Дослідницька активність сприяє становленню суб'єктної позиції дитини в пізнанні навколишнього світу. Слід підкреслити, що при створенні передумов для цілеспрямованого розвитку дослідницької активності дітей відбувається розвиток мислення, становлення пізнавальних

інтересів, розвиток продуктивної і творчої діяльності, розширення взаємодії дітей з навколишнім світом [1].

Початкова школа покликана здійснити повноцінний процес формування дослідницьких умінь у молодших школярів. Значимість дослідницької діяльності для розвитку творчих здібностей і умінь в школярів стимулює широке поширення та впровадження в освітню практику різних форм проєктної та дослідницької діяльності учнів.

Основою для успішної реалізації ключових компетентностей концепції «Нова українська школа» є технологія STEM-освіти, сутність якої виявляється у поєднанні міждисциплінарних практик, особистісно орієнтованих підходів до вивчення природничо-математичних дисциплін, дослідницько-проєктної діяльності, інноваційних технологій, мистецьких дисциплін, леґо-конструювання, співпраці, самореалізації. У цій системі навчання гармонійно поєднано науку, технології, інженерний підхід, математику, мистецтво [2].

Проблема формування дослідницьких умінь висвітлювалася у наукових дослідженнях С. Величко, І. Войтовича, С. Гайдука, Ю. Галатюка, А. Давиденка, Ю. Жука, М. Остапчука. Ними зроблений значний внесок у розвиток шкільної освіти. У фундаментальних працях таких учених, як Т. Байбара, Н. Бібік, В. Бондар, А. Гладкова, Н. Голуб, Я. Кодлюк, В. Паламарчук, О. Савченко, Н. Семенова та ін. досліджувалася проблема організації та здійснення науково-дослідницької діяльності з молодшими школярами.

На сьогодні STEM-освіта набуває широкого впровадження на державному рівні. Теоретичний дискурс проблеми STEM-освіти висвітлено в працях зарубіжних учених Georgette Yakman, George Lucas. Розкриттю теоретичних основ впровадження такої освіти присвячені праці вітчизняних науковців, зокрема В. Величка, О. Данилової, С. Галата, О. Патрикєєвої, О. Лозової, С. Горбенко, Н. Гончарової, О. Коршунова та інших.

Система STEM-освіти готує учнів до життя в реальному швидкозмінному світі, вчить реагувати на зміни, бути творчою особистістю, спонукає до всебічного розвитку. Впровадження STEM-технологій в навчальний процес може допомогти учням розвинути найважливіші характеристики, притаманні в майбутньому компетентним фахівцям:

- здатність щодо розуміння проблеми;
- вміння визначати якомога більше аспектів проблеми та їхню актуальність;
- здатність щодо формулювання дослідницьких питань та окреслення шляхів їх вирішення;
- гнучкість (здатність щодо розуміння нових іншої позиції; стійкість у відстоюванні власної точки зору);
- оригінальність;
- здатність щодо структурування ідеї;
- здатність щодо абстрагування та аналізу;
- здатність щодо конкретизації та синтезу.

Одним з принципів впровадження STEM-технологій є продуктивна мотивація молодших школярів до здійснення проектної, дослідницької діяльності, участі в різноманітних конкурсах.

Також до переваг STEM-освіти відносять:

1. Зосередження на практичних питаннях і проблемах. Учні набувають уміння знаходити шляхи вирішення проблем шляхом спроб і помилок, а не теорії.

2. STEM-освіта – це творчий простір, в якому учні не лише задовольняють власні потреби, а й готуються до дорослого життя в суспільстві та роблять свідомий вибір майбутньої професійної діяльності.

3. На відміну від класичної освіти, STEM-навчання надає учням автономію: процес навчання менше залежить від взаємин учень-вчитель, тому прогрес буде мати об'єктивну оцінку. Завдяки цій автономії учні опановують вміння бути самостійними, приймати власні рішення та брати на себе відповідальність.

4. На STEM-уроках не лише викладається теоретичний матеріал, а й закріплюються знання через практичне застосування та виконання різноманітних завдань, які є настільки цікавими, що їх складність не лякає учнів.

5. На STEM-уроках поступово формується основа для розуміння учнями принципів будови та функціонування різних систем і процесів управління в природі, техніці та суспільстві та усвідомлення їх єдності. Завдання STEM-освіти загалом, і кожного STEM-уроку зокрема, спрямовані на формування таких компетенцій і вмінь:

- розуміння концепцій, операцій і взаємозв'язків;
- навички акуратного виконання операцій;
- здатність розуміти, формулювати і вирішувати проблеми;
- логічне мислення, рефлексія, уміння пояснювати й аргументувати;
- здатність розглядати предмет як корисний і цінний;
- віра в свою ефективність.

В процесі навчання за STEM-технологією формується особливий вид мислення – STEM-thinking (навички критичного мислення, проектний підхід до розв'язання проблеми, експериментальні засади опанування знань, різнобічний погляд на явища, який передбачає «не ставити крапку у вивченні»).

У початкових класах розвиток STEM-thinking відбувається за напрямками:

1. Навички користуватися джерелами, не обмежуючись лише одним джерелом. Для критичного мислення не існує єдиної авторитетної думки, яка не підлягає перевірці та переосмисленню.

2. Компаративістичні навички (компаративізм – порівняльний, порівняльно-історичний методи, які застосовують під час вивчення споріднених предметів і явищ). За нескладним алгоритмом школярі навчаються порівнювати, зіставляти предмети, явища (художні твори, агрегатні стани води, відмінювання закінчень, властивості арифметичних дій тощо).

3. Світ навколо нас є складною системою зв'язків і взаємовпливів, тому усвідомлення взаємопроникності явищ та цілісності світу – один із наріжних каменів світогляду особистості. Щоб зрозуміти принцип STEM-навчання, варто

бачити не просто явище, а розуміти, які математичні, фізичні, географічні, хімічні закономірності спричинили його виникнення.

Отже, STEM-освіта вирішує низку основних завдань сучасної школи – створити умови для різнобічного розвитку молодого покоління, забезпечити активізацію і розвиток інтелекту, інтуїції, творчого мислення, рефлексії, аналітико-синтетичних умінь та навичок з урахуванням можливостей кожної дитини. До того ж формування дослідницьких умінь на основі STEM-підходу дозволяє виконувати запит держави і соціального замовлення на майбутніх висококваліфікованих фахівців технічної галузі, дозволяє підвищити інтерес сучасної молоді до інженерних спеціальностей, значно поліпшити якість навчання і підготувати учнів до реального життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція «Нова українська школа». (2016). URL: <http://surl.li/jjoij>
2. Красовська О.О, Міськова Н.М., Хом'як О.А., Кирилович О.Ф. Інтегрований підхід до використання технологій STEM та STREAM-освіти на уроках «Математики», «Я досліджую світ», «Мистецтва», «Літературного читання» у початковій школі. *Дослідження інновацій та перспективи розвитку науки і техніки у XXI столітті* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 10 листопада 2022 р., м. Рівне. – Львів – Торунь: Liha-Pres, 2022. С. 130-134.

ВИХОВАННЯ В ДІТЕЙ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ЖИТТЯ ЗАСОБАМИ АРТ-ТЕРАПІЇ

Чубик О. В.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

Хом'як О. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»*

*Діти повинні жити у світі краси, гри, казки, музики, малюнка, фантазії,
творчості.*

Василь Сухомлинський